

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εσωτερικών

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Α΄ ΒΑΘΜΟΥ

**«Γνωστοποίηση διατάξεων
του ν. 4873/2021 (Α΄ 248)»**

Αριθμός Εγκυκλίου: 941
Α.Π.: 97010/ 30-12-2021

Περιεχόμενα

A. Λειτουργία κεντρικών υπηρεσιών των δήμων στην ιστορική τους έδρα - Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 6 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (άρθρο 47 του ν. 4873/2021).....	3
B. Αναπλήρωση μελών δημοτικών κοινοτήτων με πληθυσμό ίσο ή άνω των 301 κατοίκων (άρθρο 61 του ν. 4873/2021)	3
Γ. Διάρκεια της τρέχουσας αυτοδιοικητικής περιόδου (αντικατάσταση του άρθρου 90 του ν. 4804/2021 με το άρθρο 61 του ν. 4873/2021).....	4
Δ. Προθεσμία ολοκλήρωσης υποχρεωτικού ελέγχου νομιμότητας του άρθρου 225 του ν. 3852/2010 (άρθρο 64).....	5
Παράρτημα - Νομοθεσία.....	7

Με την παρούσα εγκύκλιο, παρέχεται ενημέρωση για τις αλλαγές που επήλθαν με τις διατάξεις του ν. 4873/2021 (Α' 248) αναφορικά με τα ακόλουθα ζητήματα:

- α. λειτουργία κεντρικών υπηρεσιών των δήμων στην ιστορική τους έδρα - Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 6 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (άρθρο 47)
- β. αναπλήρωση μελών δημοτικών κοινοτήτων με πληθυσμό ίσο ή άνω των 301 κατοίκων (άρθρο 61)
- γ. διάρκεια της τρέχουσας αυτοδιοικητικής περιόδου (άρθρο 61)
- δ. προθεσμία ολοκλήρωσης υποχρεωτικού ελέγχου νομιμότητας του άρθρου 225 του ν. 3852/2010 (άρθρο 64)

Ειδικότερα, για κάθε μία από τις ανωτέρω ρυθμίσεις παρέχονται οι ακόλουθες οδηγίες:

A. Λειτουργία κεντρικών υπηρεσιών των δήμων στην ιστορική τους έδρα - Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 6 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (άρθρο 47 του ν. 4873/2021)

Όπως σας είχαμε ενημερώσει με την υπ' αρ. 646/απ 69631/24.9.2021 ([Α.Δ.Α.: ΨΒΙ846ΜΤΛ6- Τ91](#)) εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών/ Κεφάλαιο ΙΙΙ), με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων του άρθρου 7 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114) και αίτημα του δημοτικού συμβουλίου, μπορεί να ορίζεται οικισμός ως ιστορική έδρα δήμου, εφόσον συντρέχουν ιστορικοί λόγοι. Στην ιστορική έδρα μπορεί, μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, να πραγματοποιούνται συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, καθώς και επίσημες εορτές και τελετές.

Με την παρούσα ρύθμιση, επιτρέπεται η συνέχιση λειτουργίας κεντρικών υπηρεσιών, εφόσον λειτουργούν στην ιστορική έδρα του δήμου κατά το χρόνο δημοσίευσης του ν. 4873/2021, ήτοι την 16^η Δεκεμβρίου 2021.

B. Αναπλήρωση μελών δημοτικών κοινοτήτων με πληθυσμό ίσο ή άνω των 301 κατοίκων (άρθρο 61 του ν. 4873/2021)

1. Με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 90 του ν. 4804/2021 (Α' 90), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 61 του ν. 4873/2021, επεκτάθηκε και για τις δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό ίσο ή μεγαλύτερο των τριακοσίων ενός (301) κατοίκων, η ρύθμιση που εφαρμόζεται με τις διατάξεις του ν. 4804/2021 για την αναπλήρωση των προέδρων των δημοτικών κοινοτήτων.

Συγκεκριμένα, σε περίπτωση κένωσης θέσης συμβούλου δημοτικής κοινότητας, για οποιονδήποτε λόγο, καλούνται από το δήμαρχο κατά σειρά:

Οι αναπληρωματικοί σύμβουλοι του ίδιου συνδυασμού της ίδιας δημοτικής κοινότητας και εν ελλείψει αναπληρωματικοί σύμβουλοι των δημοτικών κοινοτήτων, ανά ένας, από άλλους συνδυασμούς, συμπεριλαμβανομένου του επιτυχόντος συνδυασμού, με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης στη δημοτική κοινότητα και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί στην ίδια δημοτική κοινότητα και εν ελλείψει το δημοτικό συμβούλιο, με απόφασή του, ορίζει δημοτικό σύμβουλο ή σύμβουλο άλλης δημοτικής κοινότητας ως σύμβουλο της δημοτικής κοινότητας μέχρι τη λήξη της δημοτικής περιόδου. Σε αυτή την

περίπτωση, δεν εφαρμόζεται το ασυμβίβαστο σύμπτωσης στο ίδιο πρόσωπο, δύο αυτοδιοικητικών αξιωμάτων.

Επισημαίνεται ότι τα ανωτέρω ισχύουν υπό την προϋπόθεση ότι μέχρι την **27^η** Δεκεμβρίου 2021, ημερομηνία ισχύος της εν λόγω διάταξης του ν. 4873/2021,¹ δεν έχουν προκηρυχθεί από τον Περιφερειάρχη νέες εκλογές για την κάλυψη των θέσεων που κενώθηκαν. Σε διαφορετική περίπτωση, ολοκληρώνεται η εκλογική διαδικασία που εκκινεί με την προκήρυξη των εκλογών από τον Περιφερειάρχη.

2. Με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 90 του ν. 4804/2021 σε δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των τριακοσίων (300) κατοίκων, στις οποίες δεν είναι δυνατή η αναπλήρωση λόγω έλλειψης υποψηφίων ή αναπληρωματικών και δεν προκηρύχθηκαν από τον οικείο περιφερειάρχη νέες εκλογές, σύμφωνα με το άρθρο 55 του ν. 3852/2010, έως την **5η** Ιουνίου 2021, εφαρμόζεται η παρ. 6 του άρθρου 40.

Συγκεκριμένα, λαμβάνοντας υπόψη την ανωτέρω προϋπόθεση, σε περίπτωση κένωσης θέσης προέδρου δημοτικής κοινότητας, για οποιονδήποτε λόγο, καλούνται από το δήμαρχο κατά σειρά:

Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών προέδρων των δημοτικών κοινοτήτων, το δημοτικό συμβούλιο ορίζει δημοτικό σύμβουλο, ο οποίος εκτελεί χρέη προέδρου της δημοτικής κοινότητας μέχρι τη λήξη της δημοτικής περιόδου, κατά παρέκκλιση των παρ. 7 και 8 του άρθρου 10 του ν. 4802/2021 (και άρθρο 14, παρ. 7 και 8 του ν. 3852/2010). Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται και αν σε μία δημοτική κοινότητα δεν έχει ανακηρυχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο υποψήφιος πρόεδρος δημοτικής κοινότητας, δηλ. σε δημοτικές κοινότητες κάτω των 300 κατοίκων που δεν υφίσταται πρόεδρος.

Γ. Διάρκεια της τρέχουσας αυτοδιοικητικής περιόδου (αντικατάσταση του άρθρου 90 του ν. 4804/2021 με το άρθρο 61 του ν. 4873/2021)

- 1.** Με τις νέες διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 90, προς άρση οποιασδήποτε ερμηνευτικής αμφισβήτησης, ορίζεται ρητά ότι για την τρέχουσα δημοτική περίοδο, από 1η Σεπτεμβρίου 2019 έως και 31η Δεκεμβρίου 2023, ισχύουν τα κωλύματα και ασυμβίβαστα των άρθρων 14 και 15 του ν. 3852/2010.
- 2.** Με τις νέες διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 90, επαναλαμβάνεται ρητά η διάρκεια της θητείας των δημοτικών αρχών που προέκυψαν από τις εκλογές της 26ης Μαΐου και 2ας Ιουνίου 2019, η οποία λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2023, λογιζόμενης πλήρης για όλες τις συνέπειες.

¹ Σύμφωνα με το άρθρο 103 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, α.ν. 2783/1941 Α' 164), «ο νόμος αρχίζει να ισχύει δέκα (10) μέρες μετά τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως». Η προθεσμία αυτή υπολογίζεται, σύμφωνα με τις ερμηνευτικές διατάξεις των άρθρων 240 επ. του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984).

Σημειώνεται ότι η διάταξη του άρθρου 103 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα δεν ισχύει, εάν η έναρξη ισχύος των διατάξεων του νόμου προσδιορίζεται ρητά από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ή καθορίζεται στις επιμέρους διατάξεις του.

3. Με τις νέες διατάξεις των παρ. 7 και 8 του άρθρου 90, προσδιορίζεται ρητά η 9η Ιανουαρίου 2022 ως η ημερομηνία εκλογής των προεδρείων και των επιτροπών (οικονομική επιτροπή, επιτροπή ποιότητας ζωής), για το δεύτερο μέρος της αυτοδιοικητικής θητείας.

Η θητεία των εκλεγμένων οργάνων για το πρώτο μέρος της αυτοδιοικητικής θητείας, λήγει την προηγούμενη της εκλογής των νέων, ήτοι την 8η Ιανουαρίου 2022.

Δ. Προθεσμία ολοκλήρωσης υποχρεωτικού ελέγχου νομιμότητας του άρθρου 225 του ν. 3852/2010 (άρθρο 64)

Με τις διατάξεις του άρθρου 64, καταργείται η διάταξη της περ. β' της παρ. 7 του άρθρου εικοστού τετάρτου της από 14-3-2021 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, που κυρώθηκε με το άρθρο 3 του ν. 4682/2020 (Α' 72), με την οποία επεκτεινόταν στις εξήντα (60) μέρες η αποκλειστική προθεσμία ελέγχου νομιμότητας των πράξεων της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης που υποχρεωτικά αποστέλλονται στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις κατά το άρθρο 225 του ν. 3852/2010.

Για πράξεις συλλογικών οργάνων της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης που λαμβάνονται από την **27^η** Δεκεμβρίου 2021 και εφεξής, η προθεσμία ολοκλήρωσης του υποχρεωτικού ελέγχου επανέρχεται στις τριάντα (30) ημέρες από την περιέλευσή τους στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις.

Για περαιτέρω διευκρινίσεις ή πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@ypes.gr, καθώς και στους παρακάτω υπαλλήλους:

ΟΝΟΜΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
Γεωργακοπούλου Παρασκευή	213 136 4337
Γαλάνης Κώστας	213 136 4348
Διαμάντη Μαρία	213 136 4390
Ζαγορίτης Λάζαρος	213 1364332
Μπουδούρης Γιώργος	213 136 4362
Νάσaina Δέσποινα	213 136 4378
Οικονομίδης Δημήτρης	213 136 4313

Την παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε και στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Εσωτερικών, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.ypes.gr>

Ο Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών και Οργάνωσης

Μιχάλης Ι. Σταυριανουδάκης

Αποδέκτες:

1. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
2. Δήμοι της Χώρας
3. Κ.Ε.Δ.Ε.
4. Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εσωτερικών και Οργάνωσης

Παράρτημα - Νομοθεσία

Ν. 4873/2021 (ΦΕΚ Α' 248/16-12-2021)

Άρθρο 47

Λειτουργία κεντρικών υπηρεσιών των δήμων στην ιστορική τους έδρα - Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 6 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Στην παρ. 3 του άρθρου 6 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114): α) στο δεύτερο εδάφιο διαγράφεται η λέξη «σχετικοί», β) προστίθεται νέο τέταρτο εδάφιο και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Έδρα είναι ο οικισμός στον οποίο εγκαθίστανται οι κεντρικές υπηρεσίες του δήμου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών του άρθρου 7 και αίτημα του Δημοτικού Συμβουλίου, μπορεί να ορίζεται οικισμός ως ιστορική έδρα δήμου, εφόσον συντρέχουν ιστορικοί λόγοι. Στην ιστορική έδρα μπορούν, μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, να πραγματοποιούνται συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, καθώς και επίσημες εορτές και τελετές. Επίσης, συνεχίζεται η λειτουργία κεντρικών υπηρεσιών, εφόσον λειτουργούν στην ιστορική έδρα του δήμου κατά τον χρόνο δημοσίευσης του παρόντος.»

Άρθρο 61

Ρυθμίσεις για την τρέχουσα αυτοδιοικητική περίοδο και τη θητεία των αιρετών οργάνων - Τροποποίηση του άρθρου 90 του ν. 4804/2021

Στο άρθρο 90 του ν. 4804/2021 (Α' 90), τροποποιείται η παρ. 2 ως προς τις περιπτώσεις και τη διαδικασία αναπλήρωσης συμβούλων δημοτικής κοινότητας με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των τριακοσίων (300) κατοίκων, προστίθενται παρ. 5, 6, 7 και 8 και το άρθρο 90 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 90 Μεταβατικές διατάξεις

1. Το άρθρο 55 του ν. 3852/2010 (Α' 87), περί αντικατάστασης και αναπλήρωσης μελών δημοτικών συμβουλίων και συμβουλίων δημοτικών κοινοτήτων, καθώς και προέδρων δημοτικών κοινοτήτων, εξακολουθεί να ισχύει έως την 31η.12.2023.

2. Αν στις εκλογές της 26ης Μαΐου 2019 δεν ανακηρύχθηκαν, για οποιονδήποτε λόγο, συνδυασμοί υποψηφίων συμβούλων δημοτικών κοινοτήτων, με πληθυσμό μεγαλύτερο ή ίσο των τριακοσίων ενός (301) κατοίκων, ή πρόεδροι δημοτικών κοινοτήτων, με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των τριακοσίων (300) κατοίκων, και δεν έχουν προκηρυχθεί από τον οικείο περιφερειάρχη νέες εκλογές, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 11 του ν. 4674/2020 (Α' 53), έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, ή αν κενώθησαν έδρες συμβούλων δημοτικής κοινότητας ή προέδρου δημοτικής κοινότητας με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των τριακοσίων (300) κατοίκων και δεν είναι δυνατή η αναπλήρωση λόγω έλλειψης υποψηφίων ή αναπληρωματικών και δεν έχουν προκηρυχθεί από τον οικείο περιφερειάρχη νέες εκλογές, σύμφωνα με το άρθρο 55 του ν. 3852/2010, έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, εφαρμόζεται το άρθρο 40 του παρόντος και ιδίως, οι παρ. 5 και 6 αυτού, αντίστοιχα.

3. Το άρθρο 157 του ν. 3852/2010, περί αντικατάστασης και αναπλήρωσης μελών περιφερειακών συμβουλίων, εξακολουθεί να ισχύει έως την 31η.12.2023.
4. Όπου στα άρθρα του παρόντος αναφέρεται ο Επόπτης Ο.Τ.Α., μέχρι την έναρξη λειτουργίας των Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας Ο.Τ.Α. του άρθρου 215 του ν. 3852/2010, νοείται ο συντονιστής της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης.
5. Κατά τη δημοτική και περιφερειακή περίοδο από 1η Σεπτεμβρίου 2019 έως και 31η Δεκεμβρίου 2023 ισχύουν τα κωλύματα και ασυμβίβαστα των άρθρων 14, 15, 117 και 118 του ν. 3852/2010.
6. Η θητεία των δημοτικών και περιφερειακών αρχών, που προέκυψαν από τις εκλογές της 26ης Μαΐου και 2ας Ιουνίου 2019, λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2023, λογιζόμενη πλήρης για όλες τις συνέπειες.
7. Η εκλογή προεδρείου του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου και των επιτροπών της τρέχουσας αυτοδιοικητικής περιόδου 2019-2023 για τη δεύτερη θητεία λαμβάνει χώρα την Κυριακή 9 Ιανουαρίου 2022, κατ' εφαρμογή των άρθρων 64 και 165 του ν. 3852/2010, αντίστοιχα.
8. Η θητεία των προεδρείων των δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων, καθώς και των επιτροπών, που εξελέγησαν την 1η ή 8η Σεπτεμβρίου 2019, λήγει την 8^η Ιανουαρίου 2022.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄
ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
Άρθρο 64 - Καταργούμενες διατάξεις

Καταργείται η περ. β΄ της παρ. 7 του άρθρου εικοστού τέταρτου της από 14.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 64), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 3 του ν. 4682/2020 (Α΄ 76) ως προς τις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων της αυτοδιοίκησης που λαμβάνονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος